

פניני חיים

תורתו של הרב דרוקמן זצ"ל
סביב שולחן השבת

גליון פרשת "שמיני"

פניני חיים

תורתו של הרב דרוקמן זצ"ל
סביב שולחן השבת

פרשת שמיני

הקדושה שבהבדלה

בתוך הדברים המותרים באכילה אנו נדרשים להשתמש בשכלנו ולהבדיל - בין הכמות המצריכה ברכה אחרונה לכזו שאין אחריה צורך בברכה, בין הזמנים המותרים באכילה לזמנים האסורים, וכן הלאה.

התורה (ויקרא יא, מד-מה) מלמדת אותנו כי הבדלה מדוקדקת זו מובילה למדרגת הקדושה: **"והתקדשתם והייתם קדשים - כי קדוש אני, ולא תטמאו את נפשתיכם בכל השפך הדם על הארץ... והייתם קדשים כי קדוש אני"**. גם בנוגע לכל הקשור לענייני עריות משתמשת התורה פעמים רבות בלשון זו של

קדושה. ואכן, הרמב"ם מסביר כי בספר 'קדושה', אחד מספרי הי"ד החזקה, הוא בחר להתמקד בשני עניינים אלו כיוון שבהם: **"קידשו המקום והבדילו מן האומות"**.

דווקא בשני תחומים אלו, בהם יש צד משותף לאדם ולבהמה, מתגלה קומתנו האנושית

דווקא בשני תחומים אלו, בהם ישנו צד משותף בינינו לבין בעלי החיים, בין האדם לבין הבהמה, מתגלה קומתנו האנושית. בתחומים אלו אפשר להתנהג כבני-אנוש, אך יש מי שמתנהג בהם כבהמה וחיה. מכיוון שכך, במקומות הללו מצווה אותנו התורה: הוכח שאתה בן-אדם! גלה קדושה במעשיך! התקדש!

ובאמת, עם ישראל התקדש במשך הדורות בתחומים אלו במיוחד, ידע להבדיל בכל דבר ודבר הבדלה דקה מן הדקה, וגילה קדושה לא רק בחיי הרוח, כי אם גם בחיי החומר, כציווי של ריבונו של עולם: **"והייתם קדשים - כי קדוש אני"**.

למעלה ממחצית הפרשה שלנו, פרשת "שמיני", עוסקת התורה בענייני המותר והאסור באכילה. בסיכום הפרשה אומרת התורה (ויקרא יא, מז): **"להבדיל בין הטמא ובין הטהור, ובין החיה הנאכלת ובין החיה אשר לא תאכל"**. זהו אחד מהדברים המיוחדים את היהדות, הדורשת מאיתנו לחדד את החושים ולדעת להבדיל. ההבדלה נדרשת גם בדברים פשוטים - "בין אור לחושך", גם בדברים שדרושה בהם הבדלה עדינה יותר - "בין קודש לחול", ואפילו במצבים בהם דרושה הבדלה דקה מן הדקה - "בין קודש לקודש".

מהו ערכה הגדול של ההבדלה? ההבדלה מבטאת את ייחודו של האדם, את "מותר האדם מן הבהמה", שהרי לשם ההבדלה דרושה חכמה. על כן, כאשר אנחנו מזכירים במוצאי-שבתות את ברכת ההבדלה, אנו עושים זאת בתוך ברכת 'חונן

הדעת', כפי שמסביר רב יוסף (ברכות לג, א): **"מתוך שהיא (=ההבדלה) חכמה - קבעוה בברכת חכמה"**, ובלשון התלמוד הירושלמי (ברכות ה, ב): **"אם אין דעה - הבדלה מניין"**. מקורה של החכמה הוא בצלם הא-לוהים הקיים בכל אחד ואחד מאיתנו - **"אתה חונן לאדם דעת"**. מְצוּוֹת התורה דורשות מאיתנו לבטא במלוא העוצמה את צלם הא-לוהים שבנו, על-ידי הבדלה מתמדת בין האסור למותר, ובין הטמא לטהור.

יסוד זה של ההבדלה בא לידי ביטוי מיוחד בכל הקשור לענייני האכילה - ישנם דברים המותרים באכילה, וישנם דברים האסורים. אך לא בכך תמה ההבדלה. גם

מעוניינים להרחיב?

סרקו את הקוד לצפייה
בדברי הרב דרוקמן זצ"ל

לעילוי נשמת הרב חיים מאיר בן אברהם מרדכי

פניני חיים

אילוסטרציה

תורתו של הרב דרוקמן זצ"ל
סביב שולחן השבת

יום הזכרון לשואה ולגבורה

פנינת
לשבת

המצטין המעצבן

מתניה חזר הביתה, ושמע את אמא מדברת עם אבא על גוי שפגע ביהודי. "למה הם פוגעים בנו?" שאל. "כי הם לא אוהבים אותנו", ענה אבא בקצרה. "אבל למה שונאים אותנו?" חקר מתניה. אבא הסביר: "קדם כל, זה לא כלם, הרבה מאד גויים לא רוצים לעשות לנו רע. הגויים ששונאים אותנו, מסבירים זאת בכל דור בסבה אחרת, כולל בשואה שהיתה בדור הקודם. אבל חז"ל גלו לנו שהסבה האמתית שונה לגמרי". מתניה היה סקרן: "אז מה היא הסבה האמתית לשואה זו?". אבא חשב מעט איך להסביר, ואמר: "הגויים רוצים חיים קלים ונוחים, לעשות מה שבא להם, כולל מעשים לא יפים. והנה נמצא עם אחד בעולם שחי בצורה אחרת, ובגלל שהוא כל כך טוב ומוסרי – הגויים מרגישים לא נעים לעשות את המעשים הרעים. אז מצד אחד הם מעריכים את העם היהודי, ומצד שני הם שונאים אותו, כי ההתנהגות שלו מטילה עליהם חובות איך להתנהג. מבין? ". מתניה הגיב: "לצערי אני מבין טוב מאד, בגלל מה שקרה היום בכתה" וספר לאביו על לביא: "זה ממש כמו שאני הקפדתי על לביא וכעסתי עליו, למרות שאני יודע שהוא זה שהיה בסדר ועשה את מה שצריך, ואני זה שלא הייתי בסדר שלא השלמתי את שעורי הבית. עכשיו שאני חושב על זה, זו באמת היתה מחשבה לא יפה". מתניה התקשר ללביא והזמין אותו לשחק איתו, ולא התבייש לספר לו מה הוא חשב בהתחלה, וכמה הוא מעריך אותו כעת.

המורה אלחנן נכנס לכיתה בסוף ההפסקה: "תלמידים יקרים אפשר לשבת. בבקשה להוציא את החוברת ולפתח בעמוד 36 בשעורי הבית".

לפתע החלה מקהלה של תלמידים: "זה לא היה שעורי בית"; "המורה, אולי הבאת את זה לכיתה ג' ולא לכיתה ג'". אני לא זוכר שאמרתי; "כן המורה, בדוק. לא היו שעורי בית". ועוד שלל הארות.

"שקט בבקשה. אם כל כך הרבה תלמידים אומרים שלא הודעתי על שעורי הבית הללו, אז אולי אני טועה. לביא אתה עשית את עמוד 36?". לביא ענה במעט חשש: "כן המורה. הבאת את זה ביום שהיה יום הולדת ליהודה, אז אולי בגלל זה שכחו לעשות". המורה שאל: "ומה אתה לביא, אתה לא היית ביום-הולדת?". לביא ענה: "הייתי שם, אבל מאז עברו 3 ימים ואני הספקתי לעשות מיד למחרת". המורה הודה לו: "תודה לביא. זה לקח לך הרבה זמן לעבד בבית?". לביא ענה שזה היה 4 דקות עבודה. "אם כך, אז אני אעבר ביניכם ואסמן לעצמי מי לא עשה. מתברר שהודעתי ושהיה מספיק זמן לעשות".

"איזה מעצבן הליביא הזה, רק בגללו המורה סמן שלא עשיתי שעורים. אם הוא היה שותק, המורה היה מותר לנו", חשב לעצמו מתניה בהסעה בסוף הלמודים.

תלמידים אספרים

שם זה 3 בלילה!

לפני כמעט 20 שנה, כשחגגנו ברית מילה לבנו הבכור, הרב היה בחו"ל בנסיעה חשוכה למען כלל ישראל. באמצע הברית הגיע אלי חבר מהישיבה עם טלפון ביד ואמר לי "זה הרב בטלפון". הרב התעניין בשלומנו, ברח בחמימות אותנו ואת התינוק, ובסיים האחולים הודיתי לו על הטלפון הזה ועל זה שהוא זוכר, ושהיה חשוב לו להתקשר למרות שהוא בכלל בחו"ל. לאחר השיחה חבר שלי שואל אותי: "אתה יודע מה השעה אצלו בחו"ל? שם זה 3 בלילה!" הייתי בהלם. זה רק ספור אחד קטנטן שכמוהו יש ידאי רבים, והוא חושף עוד טפח באישיותו הלבבית של הרב, שעם כל העסוק בכלל ישראל, אוהב וזוכר גם את הפרטים. שכל יהודי חשוב לו באותה מדה. שנוכח ללמד ממדותיו ומ"תורת החיים" המאירה שלו.

יש לכם סיפור אישי
על הרב דרוקמן
שתרצו אפרסם בפניה זו?
שלחו לכתובת האימייל:
amirbrow@gmail.com

הפרסום נתון
לשיקול דעת המערכת

שבת שלום!

לעילוי נשמת הרב חיים מאיר בן אברהם מרדכי

פניני חיים

שאלות ותשובות מאת הרב חיים דרוקמן
מעובד מתוך "ואשיבה", תשובות לצעירים מאת הרב חיים דרוקמן

חגיגת המימונה

האם יש טעם וערך לחגיגת המימונה? סוף סוף זהו מנהג של עדה אחת, והיום מנסים להפוך אותה לנחלת הכלל!

אנו חיים בדור של קיבוץ גלויות. זכינו לחזרת המוני אחינו בית ישראל לארץ מארבע כנפות תבל. כל גלות הביאה עימה מנהגים מיוחדים, ורבים מהם יפים ובעלי משמעות וערך. אין לפסול מנהגי עדות סתם, אלא אם מדובר במנהגים שיש בהם בעייתיות אמיתית. ולא רק שאין לפסול מנהגי עדות, אלא אדרבה, לעיתים ישנם מנהגים שראוי לאמץ, בשל הערך שיש בהם לכלל.

אחד המנהגים האלה הוא חגיגת המימונה למחרת חג הפסח, שאחינו יוצאי צפון אפריקה הביאו עימם בעלותם ארצה.

לגבי עצם השם: "מימונה" ומשמעותו ישנם כמה הסברים, נדגיש כאן הסבר אחד משמעותי ביותר: מימונה - מלשון **אמונה**.

בפסח אנו חוגגים את גאולתנו הראשונה,

ולאחר הפסח אנו שבים אל חיי היום-יום. ראו זאת אחינו ביושבם בגלות ואמרו: אנו שמחים כמובן על גאולת מצרים - אך יש לנו אמונה גם בגאולה שבוא תבוא בימינו! וכשם שנגאלנו ממצרים - כך **נשוב וניגאל מגלותנו זאת!**

אמונה זו היא שפיעמה בלב אבותינו בכל הגלויות ובאה לידי ביטוי מיוחד בקרב יהודי צפון אפריקה בחגיגת המימונה. את האמונה הזאת עלינו לאמץ, וחגיגת המימונה היא דרך נפלאה לבטאה.

היופי בחג המימונה הוא גם **הבית הפתוח לרווחה**. אנשים מבקרים זה את זה, מסבים יחד באחוזה ואהבה, משתתפים בחגיגות איש עם רעהו, כשלפניהם שולחן ערוך בכל טוב. **כמה ערך יש לאחוזה ולאחדות הללו!**

גם מסיבה זאת ראוייה המימונה להיחג בסמיכות לפסח. בפסח מתברר שכולנו **משפחה אחת** - "המשפחה אשר העליתי מארץ מצרים" (עמוס ג, א), ובלי הסדר אנו מושיבים את כל בני המשפחה סביב השולחן, ואפילו לבן הרשע יש מקום! איננו דוחים איש!

בפסח מתגלה שלמרות השוני שבין החלקים בעם, ולמרות הבדלי הדעות והגיוון באורחות החיים - בסופו של דבר, **כולנו משפחה**

אחת גדולה! ובמימונה באה אמת זאת לידי ביטוי בשיאה!

משום כך חגיגת המימונה היא מנהג יפה, ובוודאי יש מקום להשתתף בו ולאמץ אותו, וכך לבטא, שאומנם שבנו לארצנו מארבע כנפות תבל, אך כולנו **עם אחד**, "אתה אחד, ושמן אחד, ומי כעמך ישראל - גוי אחד בארץ". וכן הובטח לנו שיהיה לעתיד לבוא (יוחזקאל לו, כא-כב):

"הנה אני לקח את בני ישראל מבין הגוים... ועשיתי אתם **לגוי אחד בארץ**... ולא יחצו עוד לשתי מקלכות עוד".

גם כשישנם חילוקי דעות קוטביים בעם - עלינו לזכור כי אלו חילוקי דעות **במשפחה**. איננו צריכים לטשטש את חילוקי הדעות, אלא להיאבק למען הדעות הנראות לנו

נכונות ואמיתיות, ועם זאת, לזכור **שמדובר במאבק לגיטימי בין אחים אוהבים**, בין בני משפחה.

עלינו להכיר שגם הצד השני, החולק עלינו, משוכנע שהצדק איתו - אף שלדעתנו, חרף כוונותיו הטובות, הוא טועה ותועה בדרכו. אולם, כוונתו בוודאי לטובה, והוא אינו מעלה בדעתו להרע למשפחה. **עלינו להילחם נגד דעותיו, אך מתוך כבוד ואהבה לאדם עצמו.**

כל דבר שמאחד את עם ישראל הוא מבורך. לצערנו, בדרך כלל דברים מצערים מאחדים את עמנו, אירועים קשים ומלחמות. טוב שישנם גם אירועים משמחים שמאחדים.

המימונה מלמדת אותנו גם על **ערכה של מסורת**. שום חקירה על מקורה של המימונה לא תוכל לשנות את העובדה שהמנהג הזה עובר במסורת הקהילה שנים רבות, והמסורת הזאת היא המקדשת את המנהג בסופו של דבר. ואם יש ערך למסורת של המימונה - על אחת כמה וכמה שיש ערך למסורת המיוחדת של עם ישראל כולו לדורותיו! ואת המסורת הישראלית איננו צריכים רק לשמור ולשמר - אלא גם לחפש דרכים **לטפח ולשכלל**.

חגיגת המימונה היא מנהג יפה, ובוודאי יש מקום להשתתף בו ולאמץ אותו

קול קורא

פרס

הרב דרוקמן

באור לב' בטבת, זאת חנוכה תשפ"ג,
כבה נרו של מורנו ורבנו, הרב חיים מאיר דרוקמן זצ"ל.
על-מנת להמשיך ולהאיר באור מיוחד זה,
נוסד "פרס הרב דרוקמן"

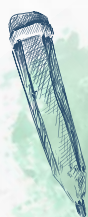
פורום 'הננו' - ממשיכים את השליחות, מיסודם של: מרכז ישיבות ואולפנות בני עקיבא, איגוד ישיבות ההסדר ותנועת הנוער בני עקיבא, בשיתוף עם בית הרב קוק, מזמינים אתכם, הציבור הרחב, לכתוב מאמרים תורניים או ליזום פעילות המשקפת את משנתו ודמותו של הרב דרוקמן זצ"ל

הפרס יוענק, בע"ה, בשלושה מסלולים נפרדים:

מסלול
פעילות

לעוסקים בפעילות
להפצת תורתו, משנתו
והשקפת עולמו

מסלול כתיבה
נוכח

לצעירים בגילאי תיכון,
חבריא ב',
ובחורי ישיבה צעירים

מסלול כתיבה
מבוגרים

לציבור הרחב,
אברכים ותלמידי חכמים

הייתי לומד עם מורי ורבי הרב צבי יהודה לבד, והוא הטביע את חותמו על כל חיי. כל התורה שאני מלמד נובעת ממנו ומאביו הגדול

לפרטים נוספים הכנסו לאתר haravdrukman.co.il או סרקו את הקוד: